

Utsira kommune
5547 Utsira

Kommunal- og
Moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Utsira 13.06.14

Svar: Høring av lovframlegg om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og leieavtaler for iverksetting av kommunereformen.

Utsira kommunestyre viser til brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet datert 14.05.2014 om «Høring av lovframlegg om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og langsiktige leieavtaler før iverksetting av kommunereformen».

Forslaget om en slik lovendring innebærer et kraftig inngrep i det kommunale selvstyret ovenfor alle kommuner. Kontrollordningen skal gjelde fra brevet ble sendt kommunene i år og i ytterligere tre år. Departementet har gitt en svært vid begrunnelse for forslaget, slik det går fram av høringsbrevet:

«Kravet om statleg godkjenning skal førebyggje at lån, investeringar eller lokaliseringar lokalt skaper usemje mellom kommunar som kan vere aktuelle kandidatar for samanslåing. For å nå måla i kommunereforma, kan det vise seg vesentleg å unngå at investeringar og lokaliseringar dei komande åra snevrrar inn kva for inndelingsendringar som lokalt blir oppfatta som aktuelle. For at dei samanslåtte kommunane etter reforma ikkje skal få svekka handlefridomen sin, er det vesentleg å unngå auka opplåning i forkant av reforma og å sørge for at nye bygg osv. ikkje får ei lokalisering som gjer drifta av den nye kommunen vanskelegare.

I dei tilfella der investeringane til dømes har karakter av strategiske tilpassingar i forkant av kommunereforma, vil departementet kunne la vere å godkjenne, heilt eller delvis, at kommunen tek opp lån eller inngår ein langsiktig leigeavtale, sjølv om føremålet isolert sett skulle vere lovleg. Kravet om statleg godkjenning av lån osv. er meint å hindre reint strategiske tilpassingar i forkant av kommunereforma.»

Representanter for regjeringspartiene har i forskjellige sammenhenger hevdet at kommunereformen skal baseres på lokale prosesser og lokale beslutninger. Enkelte har gått svært langt i retning av å hevde at tvangssammenslåing av kommuner ikke skal skje, eller i alle fall bare i svært spesielle situasjoner.

Fra 1995 og fram til i dag har Stortinget lagt til grunn et frivillighetsprinsipp i forbindelse med endringer i kommunestrukturen:

"Stortinget ber regjeringen legge til grunn at framtidige endringer i kommunestrukturen ikke skal omfatte kommuner der kommunestyret eller innbyggerne i en folkeavstemming, har gått imot kommunesammenslåing" (Stortingsvedtak 1. juni 1995).

I ly av dette prinsippet har 14 kommuner slått seg sammen frivillig. Frivillige sammenslåinger har altså vist seg mulig over hele landet i denne 20-årsperioden uten at det har vært nødvendig med en statlig kontroll med eller godkjenning av kommunenes låneopptak eller investeringer i forkant av en sammenslåing.

Historien taler for at det derfor ikke er behov for en statlig godkjenningsordning av kommunale investeringer, låneopptak eller leieavtaler med mindre departementet mener at det kan bli aktuelt med omfattende tvangssammenslåing av kommuner våren 2017. Dersom kommunene har tillit til løftene om at det ikke skal skje tvangssammenslåing vil det heller ikke være aktuelt å foreta uansvarlige eller dårlig begrunnede investeringer i årene som kommer. Kommuner som opptrer slik risikerer da å måtte bære konsekvensene av dette selv.

Departementet foreslår at fylkesmennene skal ha ansvaret for å godkjenne de kommunale vedtakene fordi fylkesmennene forutsettes å ha den nødvendige lokalkunnskap. Med den svært vide begrunnelsen som departementet har gitt for lovforslaget innebærer dette at fylkesmennene vil måtte utøve et betydelig skjønn. Denne skjønnsutøvelsen vil kunne variere sterkt fra fylke til fylke. Det innebærer en svært stor grad av overføring av politisk myndighet fra lokale folkevalgte til statlige embedsmenn.

Hva som kan oppfattes som «strategiske tilpasninger» vil variere og er uansett svært uklart. Når departementet i tillegg omtaler lokalisering av bygg og muligheten for at investeringer kan skape uenighet mellom kommuner som en del av begrunnelsen for lovendringen åpner det seg muligheter for at kommuner som i dag er selvstendige kan kreve at planlagte investeringer i nabokommuner blir stoppet inntil spørsmålet om sammenslåing har blitt avgjort. Kommuner som har en sunn økonomi kan komme til å oppleve at nabokommuner med høy lånegjeld og ubalanse i økonomien blir argumenter mot godkjenning av låneopptak. Slike eller lignende tilfeller vil skape sterke motsetninger mellom nabokommunene. Det er det verst tenkelige utgangspunkt for frivillige sammenslåinger av kommuner.

Det forholdet at en kommune kan risikere å bli tvangssammenslått med en eller flere nabokommuner vil i seg selv føre til at kommunestyrene ønsker å forsere lenge planlagte investeringer av de enkle grunn at det oppstår en usikkerhet om når og hvorvidt en framtidig kommune vil gjennomføre tiltaket. Det er derfor sannsynlig at lovforslaget dersom det blir vedtatt utløser en lang rekke «strategiske» beslutninger om låneopptak for investeringer, og også andre beslutninger. Dersom kommunene har tillit til at kommunesammenslåinger skal bygge på lokale vedtak så vil dette problemet ikke oppstå. Stortinget bør derfor avvise lovendringen.

På vegne av Utsira kommunestyre

Tor Erling Skare
Ordfører - Utsira kommune

UTSIRA KOMMUNE
Ordfører
5547 Utsira

Vedlegg: Kopi kommunestyrevedtak av 12.06.14

UTSIRA KOMMUNE

Saksframlegg

Saksnummer: F-50/14 – K-/14
Møtedato: 12.06.14 – 12.06.14
Arkivkode:
Sakstittel: Lovframlegg om statlig godkjenning av kommunale låneopptak -
høringsuttalelse fra Utsira kommune

Saksbehandler: Ordfører

Saken skal behandles av: Formannskap og kommunestyre

Ordførerens forslag til vedtak:

- Ordfører gis fullmakt til å sende inn vedlagt forslag til høringsuttalelse fra Utsira kommune. Høringsfrist er 25.06.14.
- Innsendt høringsinnspill skal legges frem for formannskap og kommunestyre som referatsak ved neste møte.

Formannskapets behandling av saken:

VEDTAK:

Utsira formannskap tiltrer ordførerens forslag til vedtak i saken.

Kommunestyrets behandling av saken:

VEDTAK:

Utsira kommunestyre tiltrer formannskapets vedtak i saken.

Grunnlagsdokumenter og vedlegg - Lovverk/Retningslinjer/Kommunale planer:

- Høringsnotat fra *Kommunal og moderniseringsdepartementet*.
- Brev fra lokalsamfunnsforeningen
- Forslag til høringsinnspill fra Utsira kommune.

Bakgrunn for saken/ Saksopplysninger:

Regjeringen har i forbindelse med behandlingen av kommunereformen i Stortinget sendt et forslag til lovendring i kommuneloven på høring til kommunene. Hvis lovendringen blir gjennomført innfører den en statlig godkjenning av kommunale låneopptak og langsiktige leieavtaler. Kommunale vedtak om låneopptak og langsiktige leieavtaler er da ikke gyldige før staten ved fylkesmannen har godkjent vedtakene.

Humor - Raushet - Driftig

Ordfører
5547 Utsira

Ordførerens vurdering:

Det er viktig at kommunen deltar i høringen på dette forslaget. Høringen bør benyttes til å påpeke at denne godkjenningsordningen er et kraftig inngrep ovenfor kommunene, og at den ikke er nødvendig med mindre regjeringen ser for seg å foreslå tvangssammenslåing av et stort antall kommuner. Denne kontrollen med kommunenes låneopptak og investeringsaktivitet er unødvendig dersom man legger opp til frivillig sammenslåing slik enkelte av regjeringspartienes politikere hevder.

Konsekvenser grønn øy - energiøkonomisering: Fremtidige ENØK prosjekter kan potensielt ikke lånefinansieres, med de konsekvenser dette innebærer.

Økonomiske konsekvenser: Ja – hvis lovforslaget vedtas.

Humor - Raushet - Driftighet